

Душко Новаковић

ИЗАБРАО САМ МЕСЕЦ

Изабрао сам месец. Помогла ми је у томе сугерисана мачка поезије која зими, управо сада, посматрана иза прозора, нечујно прелази снежну парцелу ... као да левитира изнад све присутне белине и губи се у пољу. Чиста срца бих је могао назвати, и називам је — Месец од мачке.

Сад су то три речи, које су и емотивне и спознајне и кроз које осећам једну целу-целцијату ситуацију природе сопственог бића спрам Небесника, који ме одвајкада топло збуњује кад га посматрам, без обзира што га већ, донекле, добро познајем, свестан са годинама које имам његове аксиолошке датости: ту је од кад је света и века, постојан и тачан у реду космичких појава, зором је танак у струку и овде као и над Јапаном, а парадоксална његова симболика твори голему школу лунарног, највише са превагом на часове згода из источњачких љубавних ложница и лоповлука у бајковитим вртовима. Месец од непрећуткивања. Ко зна који Месец ја, у ствари, гледам и на који Месец пристајем.

Постоји и Месец од профита, у плановима и стратегијама силника, али поезија са таквима не дели хлеб и вино.

Не знам да ли су ове моје песме од њега — лепе. У смислу једне крајње и пожељне уређености и потребе да из њих зрачи нека бит. Па чак и таква која изазива, како је већ речено, наред у свести читаоца. Ја их доживљавам као чудне. Понекад и нестварне, мада их стварним обликом руке отипкавам на хартији и предајем другима на увид, ради ко зна какве сврсисходности.

ПИСАРНИЦА

ЛИСТИЋИ АНТОНИЈА МАЂАДА

Месец је од краљевске лозе, Бурбон
Надмен и претенциозан
Кад театрално провири
Са ковине на шпиту и запути се мркином
Да велича драгуље и поседе
А народи су Република на земљи
Присни и брбљиви од немаштине!

ЛЕГАРЕ

(Трст)

Ах, какво масно пристаниште и осветљење шкрто
Да можеш ако си њушкало вребати до миле воље
Сваког ко напрти кофер, седети му за врат
И пратити његовим очима што властитим не можеш:
Скалине, ко растегнуте хармонике, крчме, дрогерије
Пјацете, кипове и палме у будаластом опирању ветру, —
Иза угла је Manzoni, преко пута Quidacci
До њега здепасти Squarotti — амблем медведа и штуке
Неко их је, у прошлом веку, издао, рачуни — без покрића
Гозбени столови без здравице, у изложбеном месецу
Да увреди или да збуни, на зиду, смандрљана, парола
Метарски развијена шкработина: Viva la Italia!
И сазвежђа жмиркају одозго ... жмиркају потресно ...
Ко би га знао због чега и зашто се на терасама, до касно
Још вреле и јарко пашминкане диме младе контесе.

ТРИ ДОБОШАРА

Окренуте, у заклапању даха
Према својим сировим жуманцима
Само су се трзнуле, ко јунице заклане
Само су им папуче спале у речни понор
Чарапе још нису, ни блузе на цветиће, цицане

О, престаните већ једном да их гњавите
Управо су се, зар не видите, почешљале у врбаку
Натечене од силицујума у утроби
Управо промичу покрај насипа и коксара

И три добопара добују баражно
И светлост нагло вене за њима преко руба зидина ...

Управо упловљавају у море, једна за другом
Пребеле, плутају према пучини, пучина их враћа
Луке и затони пригрљују, месечина јаросно
Фотографише ... Мајке наше, обрађене рукама синова —
Лугке што потонуше, неке брже, неке спорије.

НАДЗОРНИК КВАРТА

Не удева се страх у књиге
Само да шапуће
Сваки о свом најамништву
Већ да ти мало, читаоче
Под јастук пусти корење.

* * *

Океани су нам постали
Септичке јаме
А ноћ је
    Ноћ је
Извела у шетњу
Нашминкана траверстите
А сенка — штаку

* * *

Што не ликујете, ви који грабите документе
И парате дупле поставе и вичете клијентели:
Бежите, склањајте се, дижите сидро!
Овде нема трагова људске судбине
Само лискун Месеца крчка плочу са абecedом
Ко верерица лешнике у првом дану студени
Што се не умивате?

ЛАМПА

Божу: Којривици

Лампа разгони мрак
Градске, подне, уштве
Шпијуне и сумњиви кашаљ —
    Ако имаш лампу

ЦИГЛАНА БЕЗ ЦИГЛИ

Преко ње се одбачен
И овде срубљен
Мокрим небалима засут
Довршава септембарски Месец

Пећнице, удубљења, фургони
Звиждуци подлокане пријавнице —
Идеално су место за злочин
И лепи већ негде буде сакривен као идеја.

РЕВЕРС

Цветање крвотока било нам је могуће само поћу, само поћу
Кад огледала нису могла да вребају ничију грешку
Кад је кључ би извучен из браве, а пратиоци опреме на реверс
Улудо су кваку трзали, улудо наваљивали раменима, да разбију
Улудо им је било викати изнутра: нисмо ту, нисмо ту, нисмо ту
Викати, драти се, сломљеном вилицом из ормана
Викати, јечати, из капута који је сумануто ширио празне рукаве
Викати, кркљаво, из радије заклобученог водостајем реке
Викати из поштанског сандучета, окренутог главом надоле
А онда промукнути од њихове упорне жеље да смо ту, да смо

пристали
да смо ту

Објаснити, потом, да је то, у вези с нама, било само цветање

крвотока

Кад су људи са опремом на реверс трагали за сновним кривцима
А други, људи-креде, излазили, бојажљиво, из зидова —
Нил Армстронг, у скафандру, стопалама раздевичавао Месец!

МНОГЕ ПЕСМЕ О МЕСЕЦУ

И ова. Счај се ње. Као дар.

Најновлашћенији од писаца је — Месец.
За писање користи све:
И леје са грашком и парадајзом
И стари посед зукве, и дашчану винарију
И серпентине вијугаве —
Качи се за последњи вагон

Па клати ли се клати.

Користи и брисани простор касарне
Балкон и пијачне тезге, а на димњаку
Фабричком — ту се знаде одморити

Утегнут око паса у мојим излизаним фармеркама Вранглер
У 10 и 30 ми је помогао да запевам на врху бљувотине
И потврдим око 11 своју пробуђену онтолошку мисао
Да за једну малу државу и њене границе никада није без значаја
Кад у сабирни логор војне галаксије која почива на злостављању
Наиђеш на свог момка, на Руса спремног да крене на сваки кукасти
Берлин

На анђела-чистача с којим те је упознало јутро станичног шанка
И неколико жестоких тура и бауљање по вагонима и урликање на
клизаче куће

А вече, истог дана, стрпало раздрљеног, скоро без свести, у гвоздени
кревет патриотизма

Да стећеш кроз киселу таму спаваонице као крет разапетог меса
И удинеш ти њега кад он издахне тебе, кроз своја мала нанућена уста

То је било пиво, блуз од десет и више флаша пива, пуњење стомака
течном муницијом

То је било време кад смо веровали оцу нације

И нико од нас није могао да одбије да научи

Како се најефикасније убијају други, такође, покварени момци

Сањао сам како држим једног на пиштану и пуцам без иједног

озбиљног разлога.

ПИРИНАЧ

Неко амблендовање доле, одсечно завијање

Није постављање полицијске заседе

Није мобилизација

Један четворотактно Фордов свитац

Кружи између бетонских громада

И по целом насељу

И никако да се снађе око адресе ...

Сва лица иза прозора бледа

Сва лица у одблеску пиринчана.

ЗАУСТАВЉЕНИ

Живео сам уз речи за које мишљах

Неће бити постављена да седе

На челу језичког стола:

Ратови, губици вољених, сеобе

О, да, и неосетљивост

И можда најстрашније од свих: дресура

Која је послуживала пиће с бичем

И све ти је, ваљда, јасно

Због тога и мислим да је лоше, никоме не
Слути на добро, никамо не води
То што је на Месецу пободена застава
Само једне државе и што самује
Као крпа коју је усвојио заборав.
А човек, онај Дарвинов шимпанза доле
И Њутнов талас гравитације, наједном види
Да је свемир одшкринут, но још се плаши
(Или крв у њему), да лепо устане
После обеда и, још лепше, фијукне зраком.

ЛЕСТВИЦЕ

мајци Ксенији

Лепих црта и косе ти беше и пењање тонским лествицама
А ја скрхан крај твојих ногу, привијен уз перо
Узех да приносим устима тај залог зај опроста за кривину
Што ћу старити после тебе, небраћен од удараца

Да могах од свега да ти кажем само: мајко!
И како је мека над тобом тишина Леонардијевог месеца
И да бивам све мање одан људима а све више
Оном запеваном роду сићаних, скривених иза ноћи, у гранама
Камо оде и ти, преливајући срменим гласом
Крпн и море своје земље, да се барем подиче

Тако у мени из твог вољења просјачи умирање, и што се човек
Стално гаси у другима, а подигне ли главу
Чује шумовито крилаћење: неко је затворио судбину
Своју и својих нараштаја и већ блед и преплашен
Не зна којим речима може да одобровољи
Самоћу, а не скичи као слепо шгене у јарку.

НАРАНЦА

За Павла

Дотрчао печим усплахирен
Зацвотаних зуба, ко пасуљ
Кад се пресипа из мерице
А из носница ти потекоше
Два танка цурка слине —
О сине, не беше никакве гадости
Кад их привуче језиком
И оба посрка у дах
Као да су салеп сластичарски.

Сав си ми у том часу био босоногo чедo
Без мајке, и моје жалосно шапутање
Да сам те створио у младости и у срећи
Да си ми постао истина.
И сад, кад се враћаш назад у игру
Вршњацима и тапкању лопте
Нема чистијег зрака у коме титрају твоји мишићи
Ни опојнијег мириса од оног
Који ти избија из ознојеног тела.

Па још ако мало останем на празном игралишту
умишљен да је време стало, сачекам месец
Кад ти га будем добацио, ти га дочекај
Као наранцу послату да се окрепим.
Само ти то могу дати преко свих океанских
Рубова, нешто људске самоће
И устрепталог очинства ...
Који заједно творе порив да је бол увек близу.

ЛЕТАК СА ПЛАТОА

Због тог осећања да су нам се рамена
Могла наћи подметнута под утеге потаншног слуганства
Не знам за чиме сам више жалио, да ли
За кипом златног телета који ме је пунио блеском похлепе
И слаткоречиво варао да издржим урушавања
Или што ће млади људи постати квасац једни другима
Срдачност од које шапави Месец, славуји са Колона, талас
бурлески
Који чисти пред собом здања окрутне митологије
А на сваком челу које сусрећеш стоји исписано оно одлучно
И откушљено од бедног права тираније: страх је свргнут

Па слушај онда и ти што си жрвањ мојих дана и ноћи
Изађи из наших несретних живота, и из домовине
Коју си довео до тога да трули као смеће
Отргао је из оксана речи, из мравињака именица
Свео је да моли милостињу, ко колико пружи ...
Без наде за часније дане, но само да се преживи било како ...
А што ћемо најдуже од свих лица мрзети твоје и твоје свите
А најдуже се стидети свога, за нас је чак и то
неко спасење.